

Les exposicions d'*El Nostre Gòtic*

Pere Sobrerroca

L'any 1315 el rei Jaume II concedia a Manresa el títol de ciutat. Uns anys abans el rei Pere el Gran i el mateix Jaume II havien concedit el privilegi d'acollir diverses fires a la ciutat, clar símbol de prosperitat. La població i l'economia de Manresa estaven en un constant creixement, al mateix temps que s'estudiava un nou camí per anar a Barcelona o es construïa un pont anomenat Pont Nou. Ensenms, una classe emergent, la burgesia, feia cada cop més evident el canvi que la ciutat estava fent. Fou obra d'aquesta classe social l'erecció d'un dels edificis que afaçonarien per sempre més la ciutat: la Seu. L'antic recinte emmurallat passava a ser encimbellat per dos notables edificis religiosos, l'esmentada Seu i el Convent del Carme. Ens trobem a l'època del gòtic, una època caracteritzada per la presència omnipotent de la catedral a la ciutat. És el moment que l'historiador Georges Duby anomenarà "L'època de les catedrals", període històric que, segons aquest autor, representà el renaixement de les ciutats a tot Europa al voltant de l'art de les catedrals.

Aquesta època, tan ben descrita per Duby, ha trobat ressò a les darreries del segle XX en una de les ciutats on va florir amb més força: Manresa.

El segle XIV manresà ha estat qualificat com a *segle d'or*. Aquest qualificatiu no ens ha d'estranyar gens, ja que durant aquest període la ciutat vis-

Catàleg de l'exposició "El gòtic tornat a mirar", presentada al Museu Comarcal de Manresa.

qué una producció artística molt important, ja sigui en l'aspecte quantitatiu com en el qualitatiu. És així com dins el cicle *El nostre Gòtic*, organitzat pel *Centre de Pensament Cristià*, s'ha volgut donar una importància gran a les obres d'art que es produïren en el període històric abans esmentat. És per això que al voltant d'aquesta època es

celebraren tres exposicions en sengles espais de la nostra ciutat. La virtut d'aquestes d'exposicions no ha estat només la de mostrar obra de l'època del gòtic, sinó que en dues de les tres exposicions s'ha partit de l'obra gòtica per arribar a una nova creació artística, passant pel sedàs de cadascun dels artistes que hi ha intervingut. En altres

paraules, la importància de les exposicions del cicle *El nostre Gòtic* és considerable perquè han anat més enllà d'una mostra museística, i han proposat la creació a partir d'una visita a l'estil gòtic. Podem afirmar, doncs, que l'obra d'art esdevé font per a l'obra d'art amb una separació cronològica de sis segles. Aquesta relació ens fa dir que el gòtic reviu quan és revisitat i tornat a interpretar per artistes contemporanis.

El gòtic tornat a mirar

En aquesta línia *Quaderns de Taller* va portar a terme una instal·lació al Museu Comarcal de Manresa del 29 d'octubre al 28 de novembre de 1999, on sintetitzava en un sol espai bona part de l'essència del gòtic: la recerca de la llum. Així doncs, l'espai d'una de les sales del Museu es transformà en una planta gòtica de tres naus. Les dues naus laterals es trobaven en penombra, amb al·lusions a monstres medievals que ens recordaven un passat medieval obscur i tenebrós. Tanmateix, hi ha un espai i un temps per a l'esperança, ja que la nau central condueix l'espectador a un estadi més elevat, on hi ha la llum i cap a on es dirigeixen les mans que s'enlairen. No hem d'oblidar que les mans d'un orant adopten una posició molt similar a les ogives de les esglésies gòtiques. Aquestes esglésies gòtiques les trobem projectades en diferents imatges a les parets de la part superior de la sala. Per tant, les mans esdevenen les eines per a la recerca de la nova realitat, que sorgeix quan creen qualsevol de les arts que trobarem reflectides en el cicle.

El Gòtic. Motiu d'inspiració

La revisitació del gòtic també va ser presa pel *Cercle Artístic de Manresa* quan es va convidar diferents artistes a agafar el gòtic com a motiu d'inspiració. El resultat d'aquesta proposta és el que es va exposar al Centre Cívic Selves i Carner del 13 al 28 de novembre de 1999 sota el títol de *El Gòtic. Motiu d'inspiració*. L'heterogeneïtat de les peces n'era el tret més destacat. Els

artistes que hi van exposar foren els següents: Francesc Alquézar, Susanna Ayala, Eva Bonet, Jaume Casacuberta, Eduard Fíguls, Àngels Freixenet, Gregori Garcia, Valentí Lanza, Rafael López Pozo, Carme Manubens, Antoni Mariscal, Marzo Mart, Josep Ma. Massegú, Josep Morral, Paulí, Agustí Penadés, Maria Picanyol, Montserrat Riu, Ramon Salici, Josep Ma. Sarrate, Marc Sellarés, Josep Vila Closes, Francesc Vilanova i Jordi Xarpell. En aquesta mostra es va poder veure un gran ventall de tècniques sobre suport bidimensional que anaven des de l'oli fins a les ceres, passant pel pastel o el dibuix. En quant a les peces tridimensionals, aquestes eren escultures, vitralls o senzillament instal·lacions. Per tant, l'únic nexce que unia les peces d'aquests artistes era el punt de partida, el gòtic. A partir d'aquest denominador comú inicial els camins divergien per acabar en uns resultats completament diferents els uns dels altres. Per tant, no ens ha d'estranyar veure en un mateix espai obres figuratives al costat d'obres amb una forta càrrega conceptual, passant per peces amb molta crítica, com la creada per Marc Sellarés, on reflexiona sobre l'actual estat de degradació de la Seu de Manresa. Aquest fet fa que, al costat de peces d'una lectura immediata, hi trobem peces la lectura de les quals és més complexa. Tanmateix, el diàleg entre cadascuna de les obres fou possible.

Exposició al Museu Comarcal de Manresa.

Els segles gòtics. Art i història

De la tercera reflexió que es proposava dins el cicle del gòtic en tingué cura Josep Ma. Gasol quan comissarià l'exposició *Els segles gòtics. Art i història*, que es portà a terme a la Sala d'exposicions de la Fundació Caixa Manresa, del 12 al 28 de novembre de 1999. Aquesta fou una exposició on l'art i la història hi quedaren ben re-

Aspecte de l'espai transformat en una planta gòtica, de l'exposició "El gòtic tornat a mirar".

flectits, ja que es tractà d'un discurs creat a partir de les diferents obres d'art, però també es creà un discurs històric quan hi trobàrem documents de la vida quotidiana del poble, sense oblidar cap dels estaments, ja siguin religiosos, militars o civils. En paraules del mateix Josep Ma. Gasol que es recullen en el catàleg editat, *"les obres d'art són i fan també història: d'una època, d'un estil, de pràctiques, usos i costums diversos i successius. Però la història és especialment i expressament testimoniada i explicada pels documents escrits. Aquesta exposició n'ofereix una bella mostra"*. Podem dir, doncs, que aquesta exposició retrata i reflecteix, o més ben dit transpira, tota una època. La vida civil ens queda ben palesa a través d'una pintura sobre pergamí amb escenes de

comerç, així com també ens arriben els usos de la famosa ceràmica manresana, de la qual s'exposaren varies peces. No hem d'oblidar que la Manresa gòtica era una ciutat amb presència jueva, cosa que trobà ressò dins l'exposició amb la presència d'un fragment de "Ketubà" de dos jueus manresans. L'espai religiós del gòtic també el trobàrem present a través de diferents creus processionals i diferents elements litúrgics. Finalment, hi hagué també aquells documents que afaïonaren el tarannà polític de la ciutat, com ara el text on Jaume II confirma a Manresa el títol de ciutat o el de Pere III autoritzant la construcció de la Sèquia. Podem dir que amb aquesta mostra es retrata fidelment la societat manresana del segle més esplendorós de la ciutat, el XIV.

Com a cloenda

Per concloure aquesta breu ressenya al voltant de les exposicions del cicle "El nostre gòtic", només ens resta agrair als organitzadors del cicle el seu esforç per apropar l'art del gòtic des de varies perspectives als manresans de finals de mil·lenni. Aquesta aproximació es concretà en tres exposicions que proposaven no només un recorregut històrico-artístic, sinó també una oportunitat per a la creació, aspecte totalment lloable. No hem d'oblidar que sovint l'art contemporani busca les seves arrels en conceptes de l'art medieval, i Manresa n'és una bona pedrera.

Pere Sobrerroca

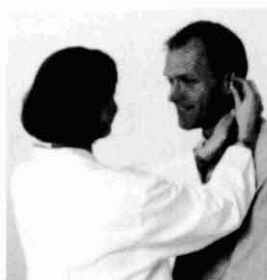
Llicenciat en Història de l'Art

La sèrie SENSO

Amb SENSO oferim una línia completa d'audífons 100% digitals i automàtics, amb una reproducció sonora de qualitat "compact disc".

- Retroauricular
- Intraauricular
- CIC

Per a més informació, consulteu el vostre audioprotesista

C8/C18
Universal i potent

C9/C19
Direccional i direccional potent

CX
Intracanal i intraauricular

CIC
Completament inserit al canal i pràcticament invisible

Distribuïdors oficials:

**ÒPTICA
SOLER**

Plaça Fius i Palà, 1
08240 Manresa
Tel. 93 872 43 63

SOLER
centre Visual

Carrer d'Àngel Guimerà, 46
08240 Manresa
Tel. 93 873 52 55